

Gordolatok a II. Nemzetközi
Képzőművészeti Biennáléről /1973/

Másodszor rendezték meg nálunk a Nemzetközi Képzőművészeti Biennálét. Először 1971-ben. Az első Biennálé rendezés szempontjából jobban megfelelt jellegének, hisz ott szabadabb elosztásban kevesebb mű szerepelt. Az idén nyomasztólag hatott több mint hatszáz alkotás összezsúfolása. Nem volt elég "szellős" a kiállítás, jól lehet anyaga gazdagabb, színesebb volt a megelőzőénél. Szeptember 22. óta a Műcsarnok előtt lengedező nemzeti zászlók jelzik a kiállítás nemzetközi jellegét, jelentőségét.

A kiállított művek sűrű egymás mellé helyezése, a kiállító országok anyagának ábécé szerinti elhelyezése megnehezítette az alkotások befogadását és rendszerelenség, véletlenszerűség benyomását keltette a nézőben. A zsúfoltság hatását fokozta az is, hogy hiányoztak az előkészítés ritmusa és a kiemelés, így olyan szobrok kerültek látószögbe, amelyek bizonyos értelemben semlegesítették egymást. A szépen csiszolt térformáló absztrakt a kiállítás nagyobb része, de mellette láttunk még csillogó plexi- és üvegszobrokat, színes műanyagalakzatokat, és a pop-arttal rokon konceptual-art puritán használati

tárgyakat. A látszólagos gazdagság ellenére hiányzott az igazán nagy alkotást sejtető megrázó élmény; napjaink szakmai, belterjes művészeti problémáin tulmutató, szélesebb volumenű alkotás. Fölvetődhet, hogy volt-e Westermann-nak mondanivalója Ébenfadobozával, s ha igen, több-e, mint a világ sokmillió asztalosának használati utmutatása? Régi kérdés, hogy a kiállítás ténye műalkotássá avathat-e egy használati tárgyat.

Harmónikus, szép formák érkeztek hozzánk Venezuelából, Olaszországból, Luxemburgból, Indiából és az USA-ból, de ezeket összehasonlítva meglepő azonosságot találunk művészi problémafölvetésben és a megvalósítás minőségében. Különösnek tűnik, hogy olyan különböző földrajzi, történelmi és művészeti multra támaszkodó, merőben eltérő társadalmi viszonyok között élő művészek kifejeződésükben ilyen hasonlóak legyenek.

Nem riportot, vagy közvetlen információt várunk a művészettől, hanem megszürt, az alkotó kohóban igazsággá nemesedett szobrászi gondolatot, mely az általános vonatkozáson túl saját valóságában gyökeredzik. Önkéntelenül is fölvetődik a kérdés, vajon kaphatunk-e ennyire hasonló alkotásokat az európai polgári fejlettség tekintetében magasan álló Luxemburgtól, az éhséggel küszködő Indiából és a belső ellentmondásoktól terhes Egyesült Államokból?

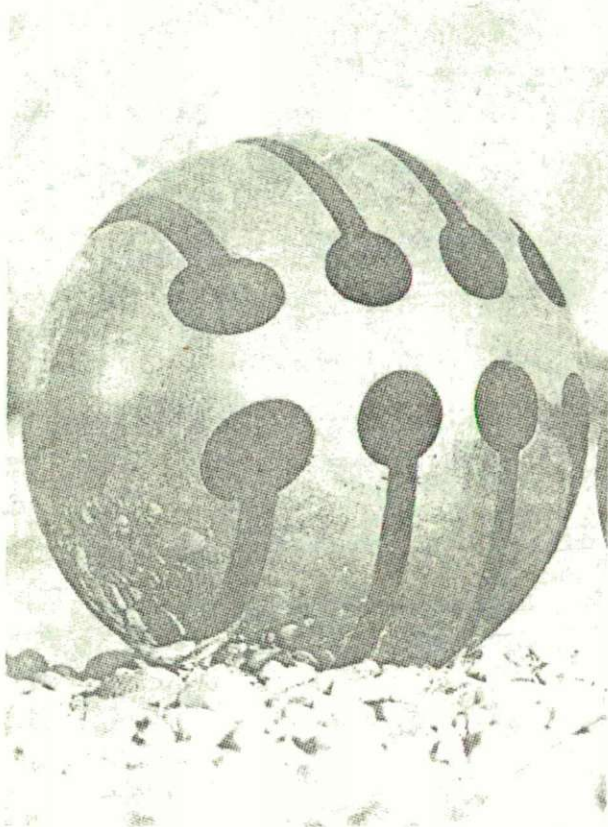
Szeretnénk, ha a beküldő művészek és a válogató művészeti szervek harcolnának egy esetleg kialakuló modoros bienálé-stilus ellen. Mi sajátosan nemzeti jelleg van a magyar Kovács Ferenc, a francia Cárdenas, a dán Find s az osztrák Prantl kövein? Mi a különbség az olasz Lorenzetti, a venezuelai Narvaez, vagy az amerikai Gruber kockái között? Nem erőltetett ez? Ugy látszik ez az internacionális képzőművészeti-eszperantó még nem alkalmas - mint ahogy a nyelvi sem - igazán kiemelkedő művészi alkotások, általános emberi érvényű gondolatok kifejezésére.

A gazdag anyagból kiemelkedik a görög szobrászat, az indulatteli Georgiadis, akinek Athénéje az időtlenné emelkedett aktualitást példázza; mellette a nagy szobrászi erőt mutató Panourias. A nyugatnémet Pohl plexitjének titokzatos, változatos fényjátéka gyönyörködtet. A szigorú teremőrök miatt nem mozgathatjuk Nestler vaspálcikáit, pedig a mellékelt fényképen erre különböző megoldásokat javasol. A magam részéről egyet is értek ezzel a szigorúsággal - gondolom a méhtelepi rakodómunkás még inkább.

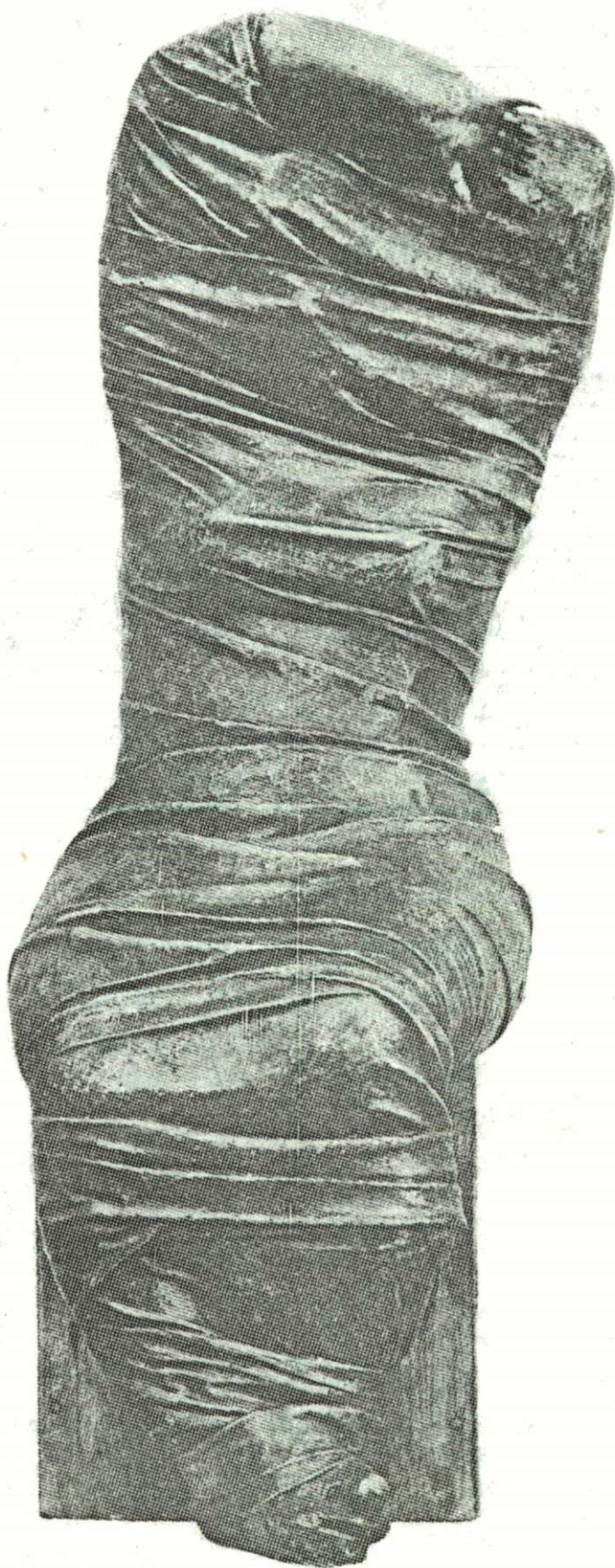
A román faszobrászat sokszor régi használati tárgyra emlékeztető kompozíciói a gondolat és az anyag megmunkálásának szerencsés találkozásai. Flamindu ihletettsége

meggyőzőbb, mint honfitársa, Běnczédi zsánerfigurái.

A spanyol Blanco Anyaság című szobra emlékeztet Gonzales műveire, de annak nagyvonalúsága, plasztikai ereje nélkül. Az NDK-beli Appelt újabb bizonyosság az emberábrázoló művészet mellett, az ő és a fentebb említett görög Georgiadis műveinek vitalitása magában hordozza a figurális szobrászat megújulásának lehetőségét.

Úditóleg hatott a népi tradíciókra témaszkodó mongol anyag. A híres olasz Pomodoro csalódást keltett nyolcelyuku forgójával, amely üres geometriai játék, de Oszlopos domborműjében megcsillan kivételes tehetsége. A francia művészet sem szerepelt multjának megfelelő minőséggel, Boileau gusztustalansága már nem lep meg: megszo-

Georgiadis: Kétségbeesés

kott, érdektelen. A világ különböző muzeumaiban érdekesebb és bonyolultabb mobilok keringenek, mint Van Thienen készítményei. A japán Hayami plasztikája egyben fejezi ki a tárgyat és minőségét. Bárcsak az a haszna lenne, mint ihletőjének: termékennyé tenni a földet.

A magyar anyag általános színvonala jó. Vilt Tibor kapta meg a Grand Prix-t. A Plasztika V című munkájában szellemesen mutatja be a szobrászat egyszerűsödését 1943-tól napjainkig, ami egyben elsekélyesedés is. Kerényi Jenő barokkos gazdaságu kompozíciói mozgalmasak, életteliak. Kiss Sándor Bronzkapujában, mely a Rossz asszony balladáját dolgozta föl, remekül élt a fényesre csiszolt bronzadta lehetőségekkel. Drámaiság és a népi ballada világa nyert szobrászati megfogalmazást.

A Kisplasztikai Biennálé hagyománya szerint egy elhunyt, jelentős magyar szobrász retrospektív kiállítását is bemutatja.

Az idén a Medgyessy Ferenc munkáiból rendezett bemutatót láthatja a Biennálé közönsége. Öröm volt látni, milyen nagy szobrász Medgyessy Ferenc!

Öntörvényű művészete a magyar valóságban gyökerezik, de ezen túlmenően szigorú szobrászi eszközökkel egyetemes mondanivalót közöl.

Ő tökéletes harmóniába hozta a szép formát s az igaz

tartalmat. Évezerekes szabályok szerint szól a mához,
s válik időtlenné. Művészete a szép forma, harmónia,
tisztá arányok dicsérete és boldog, ki az ő műveinek
emlékével távozik a kiállításról.

Pál József

